

" S I R I U S " 4 9 5 - V

=====

Bronislav Sokolíček z Olomouce je dostatečně znám svými konstrukcemi modelů všech kategorií od větroňů, přes gumáky či tandemy až po motoráky a účks. První plánky modelů Ostříž, Motýlek či Saturn z roku 1946 už publikoval v Mladém konstruktéru. Jeho pěkné větroně z roku 1947 až 1954 jsou jen úspěšným pokračováním jeho modelářské činnosti. Když bylo třeba postavit Ů-model pro potřeby propagační v roce 1960, byl tu hned Primus a úspěšné létání při různých akcích na hřišti.

Neutuchající elán a chuť postavit si další pěkné modely ho neopouští ani ve zralém věku, kdy se vrací ke svým návrhům z dávných let a staví si je aspoň jako modely. Dříve volné, dnes i s RC ovládaním a dokonce uvažuje o pohonu elektromotorem. Nebrání se ani modelářskému pokroku či technickým zařízením současné doby ve svých 80ti letech. Tolik aspoň stručně o úspěšném celoživotním konstruktéru a teď se zaměříme na jeho model Sirius.

Původně byl navržen pro amaterskou stavbu skutečného větroně v poválečné době. Nadšení bylo tehdy veliké, umocněné i svým působením v kolébce plachtařů - na Rané. Také pozdější působení na letišti v Kralupech mne utvrzovalo postavit si své letadlo, ale k realizaci už nedošlo. Proto ~~ještě~~ si v roce 1949 postavil aspoň zmenšeninu svého vysněného větroně, jako volný model a po více jak 50ti letech jeho repliku, ale už s RC řízením. /viz foto/. Svým zalomením křídla i tvarem silně připomínal předválečné větroně. Jen ta nadsazená výškovka byla v té době módní záležitost či modelářským trendem tehdejších modelů. Původní model byl stavěn pouze z tuzemských materiálů.

Popis stavby modelu:

=====

T r u p - je stavebně zajímavý s promyšlenou stavbou na rovné liště 8x8mm, která je vedená středem přepážek a po vlepení všech obvodových lišt se vytáhne. Ve vylehčených přepážkách se středy, které drží jen v několika bodech, se lehce vylomí. První přepážka a přepážky 5 a 6 jsou vyříznuté z překl. 2, přepážky 2, 3, 4 a 7 jsou z překl. 1, 5 a zbývající z překl. 1mm. Zadní steven je vyříznut z překl. 1, 5 a ze stejné síly i spodní oblouk směrovky. Obě hlavní boční lišty 3x3 jsou předem slepeny do zalomení, případně přelepeny výstuhou z překl. 1. Spodní, prohnutá lišta je lamelována ve špendlíkové šabloně zároveň s lyží ze tří lišt 3x3 a plynule zabroušená směrem dozadu jen na průřez 3x3. Stejným způsobem je lamelována i horní lišta slepená ze dvou lišt 2x2. Hlavice je slepená ze tří dílů lípových destiček, kde v prostředním je prostor pro zátěž. Slepíme kaseinem v celek a obrousíme do požadovaného tvaru, Zhotovíme zářezy pro hlavní lišty a tvarovanou zátku proti vypadnutí zátěže. Spojovací jazyk vyříz-

nutý z duralového plechu 2mm a ohneme do správného vzepětí ve svěráku.

Už hotové přepážky se zářezy pro lišty postupně navlékáme na rovnou lištu 8x8mm. Mezi přepážky 5 a 6 nezapomeneme vsadit jazyk a všechny přepážky spojíme čtyřmi hlavními lištami, které srovnáme do osy, včetně lepení. Teprve pak doplníme všechny lišty 2x2 po obvodě trupu. Nakonec nalepíme obě žebra přechodu z překl. 3mm, nasunuté na jazyk a vytáhneme z přepážek pomocnou lištu 8x8. Postupně vylomíme středy přepážek, které drží jen malým průřezem v přepážce. Odřízneme přesahy lišt 2x2 na první přepážce, čelo zabrousíme a nalepíme tvarovanou hlavicí. Vzadu ve směrovce lepíme oba stevěny. Přední je z překl. 1,5, zadní z lišty 3x3, náběžka směrovky z 3x5 a odtokovka 2x8 s výřezem pro pohyblivou plošku, slepenou ze dvou dílů překližky 0,8mm. Spodek směrovky zakončen obloukem z překl. 1,5 a horní deska pod výškovkou je z překl. 0,8x25x90mm s léty napříč. Žebra s profilem NACA 0009 jsou z překl. 0,8mm. Kotvení výškovky je pomocí gumových ok přes háčky z ocel. drátu ø1. Startovací háček vyřízneme přímo do lyžiny cca 30mm před těžištěm. Je vhodné zpevnit spodek trupu mezi lyží a první lištou 2x2 kladívkovým papírem, ale lépe překl. 0,8mm.

V ý š k o v k a - je bez vzepětí, stavěná vcelku s profilem G-359, doplněná položebry. Žebra i položebra jsou z překl. 0,8mm, vylehčená. Náběžná lišta má průřez 2x5, hlavní 3x3, pomocná 2x2 a odtokovka 2x8, zbroušená do klínu se zářezy pro žebra. Koncové oblouky jsou lamelovány z 7 proužků dýhy 0,5x3mm ve špendlíkové šabloně. Vše slepeno v celek na rovné desce a před potahem zabroušená náběžka do tvaru.

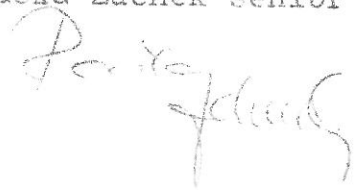
K ř í d l o - ve tvaru předválečných větroňů s lomením do "M", spojené duralovým jazykem s profilem NACA 6509. Středová žebra jsou bez vylehčení jen se zářezy pro jazyk z překl. 1,5mm. Všechna další, včetně položeber jsou z překl. 0,8mm a vylehčená. Náběžná lišta o průřezu 3x5, bbě hlavní 2x7, pomocná 3x3 a odtoková 3x12 zbroušená do klínu se zářezy pro žebra. Spojení lišt provedeme šikmým řezem a v místě lomení zesílíme naklížky z překl. 0,8mm. Koncové oblouky lamelujeme ze 7mi proužků dýhy 0,5x5mm ve špendlíkové šabloně a po odšpendlení lehce přebrousíme na výšku. Lepíme na rovné pracovní desce s potřebnými podložkami pod odtokovkou, případně i uprostřed hloubky profilu. Lepíme po částech, nejdříve střední obdélníkovou část, pak koncovou s lamelovanými oblouky. Doplníme všechny výstupy na spojích lomení a rohové výstupy. Po slepení obou polovin křídla zabrousíme do tvaru náběžku a lehce celé křídlo před potahem.

P o t a h - trup a křídla je silnějším papírem Diplom, výškovka tenčím papírem Flumo. Na kostru lepíme studeným kličem Kasein a po zaschnutí, nejlépe až druhý den vypnuto vodou. Celek aspoň 3x lakujeme nitrolakem Celon. Ozdobné doplňky stříkány barevnými nitrolaky, pusou pomocí fixírky jako konečná povrchová úprava.

Z á l e t - model dovážíme na označenou polohu těžiště a pro jistotu ještě zkontrolujeme i úhly seřízení, případně řešíme minipodložkou na výškovce. Výškovka i křídla musí být rovné, jen u křídel jsou v místě začínajícího oblouku, mírné negativy cca 3mm. Model nejdříve zakloužeme z ruky tak, aby spořádaně letěl v mírném úhlu k zemi, bez pohupování. Pokud je vše v pořádku, zkusíme start šňůrou a ladíme jen pohyblivou ploškou vlek s velikosti klouzavé zatačky. Přejeme úspěšné lety.

Dle výkresu od autora zpracoval a doplnil textem

Raška Zdeněk senior

Technické údaje modelu:

Rozpětí 1907mm
Délka 990mm
Plocha celkem 33,36dm²
Hmotnost 465g
Zatížení 13,94g/dm²
Profil křídla NACA 6509
Profil výškovky G-359
Profil směrovky NACA 0009